

2014. AASTA EESTI LIHASEKTORI KAUBANDUSES

LIHA JA -TOODETE EKSPORT

EL RIIKIDE OSATÄHTSUS

EE PÄRITOLU

74,4%

74,9 mln eur

95,6%

25% KONSERVID
25% SEALIHA

19% VORSTITOOTED

14% LINNULIHA

UUED TURUD

HIINA, HORVAATIA,
KÜPROS, SLOVEENIA,
UNGARI

PEAMISED TURUD

LÄTI 44%
SOOME 24%

lihatööstuste eksport kasvas 38,6%

jaanuaris 2014 keelas Venemaa sealihha impordi EL-ist

ELUSLOOMADE EKSPORT

16 011 tonni

-7 300 tonni võrreldes 2013

ELUSSIGADE EKSPORT

10 635 tonni

-5 805 tonni võrreldes 2013

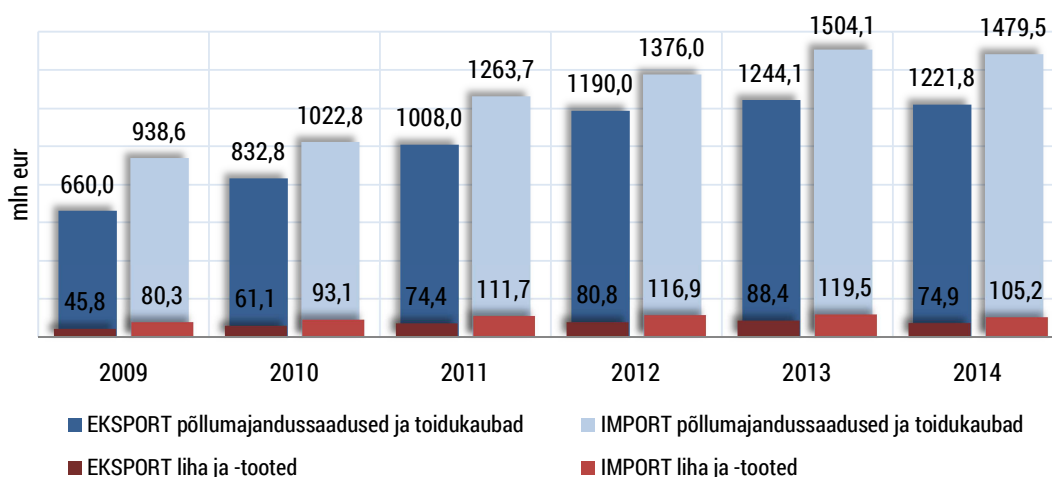
PEAMINE TURG

LEEDU 82%

ÜLEVAADE LIHA JA LIHATOODETE NING ELUSLOOMADE VÄLISKAUBANDUSEST 2014. AASTAL

Liha ja lihatoodete sisse- ja väljavedu vähenes

Eesti eksportis 2014. aastal põllumajandussaadusi ja toidukaupu jooksevhindades 1,2 miljardi euro väärtuses ning importis 1,5 miljardi euro eest.¹ Liha ja lihatooteid eksporditi **74,9 miljoni euro** väärtuses ning imporditi **105,2 miljoni euro** eest. Võrreldes 2013. aastaga vähenes liha ja -toodete eksport 13,7 miljoni euro võrra ning import 14,8 miljoni euro jagu. Samas oli liha ja lihatoodete kaubavahetuse negatiivne saldo viimaste aastate väikseim.

Joonis 1. Põllumajandussaaduste ja toidukaupade eksport ja import ning liha ja lihatoodete osatähtsus kaubavahetuses 2009-2014 (mln eur). Allikas: Statistikaamet (SA)

Euroopa Liit kaotas peamise turu oma sealihale

2014. aasta liha ja lihatoodete kaubavahetusele avaldasid mõju Venemaa kehtestatud kaubanduspiirangud ning aasta alguses Leedus ning Poolas levima hakanud Aafrika seakatku epideemia. Lisaks kehtib 2012. aastast Venemaa impordipiirang elussigadele. Seoses seakatku juhtudega keelas Venemaa 29. jaanuaril 2014. aastal sealihale impordi Euroopa Liidust (EL), mis tähendas, et EL kaotas suurima turu oma sealihale. EL on maailmas Hiina järel teine sealihatootja ning esimene sealihale eksportija. Peamise turu kadumine avaldas olulist mõju turuolukorrale. Hoolimata Vene keelust jäid sealihale hinnad esialgu muutumatuks, sest EL-i pakkumine oli piiratud. See tulenes sellest, et juba 2012. ja 2013. aastal vähenes EL-i sealihale tootmine, mis oli tingitud uute heaolustandardite kehtestamisest EL-i tootmises. Euroopa Komisjoni prognoosides ennustati sealihale tootmises olukorra taastumist 2014. aastal, ent Aafrika seakatku epideemia ning Vene turu kadumine põhjustas turul ebakindlust ja aasta esimene pool EL-i sealihale

¹ Ülevaade põhineb Statistikaameti lühiajastatistikal ning kajastab andmeid jooksevhindades

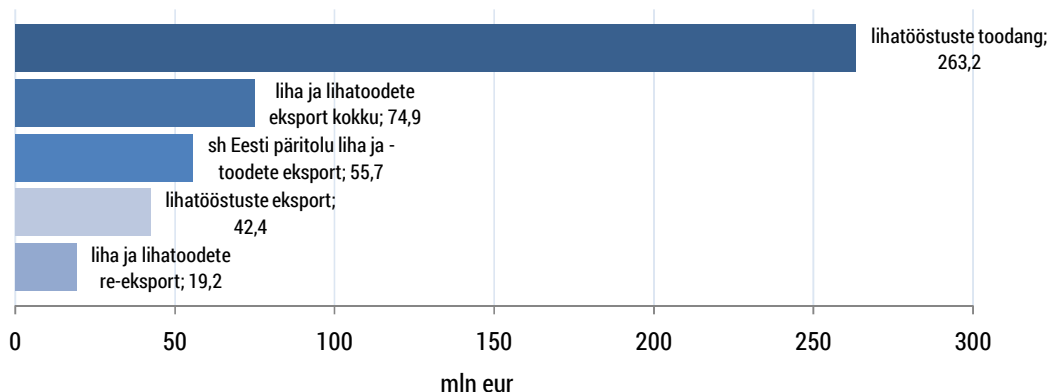
tootmises veel paranemist ei näidanud. Odavnenud söödahinnad peaksid aitama sektoril madalate eluskaalu hindadega toime tulla ning saavutada mõningane tootmise kasv 2015. aastal. EL näeb kaotatud Vene turu kompenseerimise võimalusi Aasia turgudel nagu Filipiinid, Lõuna-Korea ja Jaapan. Samuti on oodata sealiha tarbimise kasvu, kuna jaehinnad on madalad.

Seoses 2014. aasta jaanuaris EL-ile kehtestatud sealiha kaubanduspiirangutega alates veebruarist seda Eestist Venemaale enam ei viidud. Venemaa poolt 7. augustil 2014. a kehtestatud impordikeeld sulges turu ka veise- ja linnulihale ning vorstile ja muudele lihatoodetele.

Eesti lihatootjaid mõjutas enim kokkuostuhinna langus, mis oli aasta lõpuks 1,53 eur/kg. Sealiha tootmine on ettevõtjate sõnul madalate turuhindade juures kahjumlik ning osad tootjad lahkuvad turult. Samal ajal on olukorrast võitnud need lihatööstused, kes kasutavad tootmises odavat importliha.

Tööstustel käes odavam tooraine

Lihatööstused tootsid 2014. aastal kokku 263,2 miljoni euro väärtuses toodangut ning eksportisid² 42,4 miljoni euro eest. Ehkki 2014. aasta turusituatsioon oli kaubanduspiirangutest tulenevalt keeruline, kasvas tööstuste toodangu maht 13,7% ning eksport tervelt **38,6%**. Tootmise kasvule aitas kaasa odava tooraine kättesaadavus, mis tuleneb EL-i turul tekkinud liha ületootmisest ning liha hindade langusest. Jaekaubanduses ei ole lihatoodete hinnad aga oluliselt langenud.

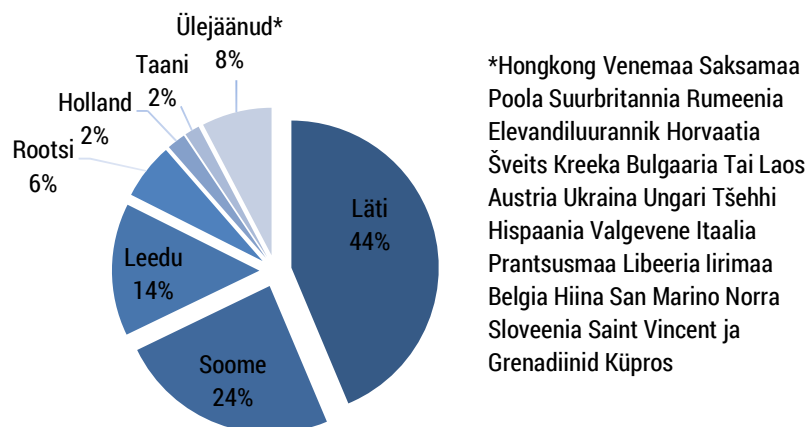
Joonis 2. Liha ja lihatoodete ekspordi jagunemine 2014. aastal (mln eur). Allikas: SA; PM arvutused

Uusi turge lisandus viis

Euroopa Liidu riikide osatähtsus liha ja lihatoodete ekspordi sihtriikide seas oli 2014. aastal 95,6% ja impordipartnerite hulgas 99,5%. Võrreldes 2013. aastaga on vastav ekspordi näitaja kasvanud ligi 4%, EL riikide osakaal impordis on jäänud aga samale tasemele.

² Lihatööstuste ekspordi andmed on kogutud 20 ja enama töötajaga ettevõtetelt

Kaubanduspartnereid oli liha ja –toodete ekspordis 36, mis on võrreldes möödunud aastaga riigi võrra rohkem. Uued sihtturud võrreldes 2013. aastaga olid Hiina, Horvaatia, Küpros, Sloveenia ja Ungari. Suurima väärtusega oli uute turgude hulgas eksport Horvaatiasse, kuhu viidi külmutatud sea- ja kanaliha. Ungarisse viidi soolatud seapekki ja searasva ning Hiina külmutatud sea rupsi. Sloveeniasse eksporditi külmutatud sealihaga ja Küprosele veiselihakonserve.

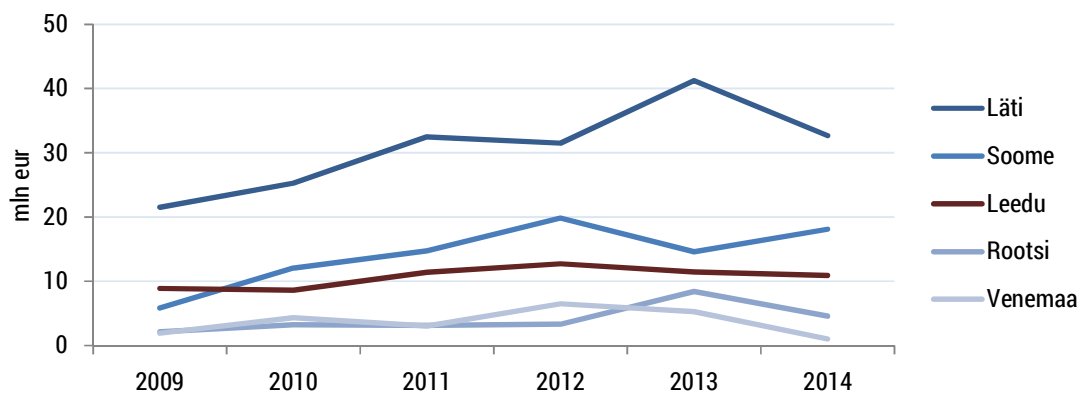

Joonis 3. Peamised sihtriigid liha ja lihatoodete ekspordis 2014. aastal. Allikas SA; PM arvutused

Eesti päritolu liha ja lihatoodete ekspordi osakaal oli 2014. aastal **74,4%**. Eestimaise päritoluga toodangu osakaal ekspordis on võrreldes 2013. aastaga 5,8% kasvanud. Kõige suurem oli kodumaine päritolu vorstide ekspordil, väikseim aga lambaliha puhul.

Läti kui peamise sihtturu osakaal vähenes rohkem kui 20%

Liha ja lihatoodete ekspordi peamised sihtturud on läbi aastate Läti, Soome ja Leedu. 2014. aastal moodustas eksport kolme riiki kokku 82,4%, kokku oli sihtriike 36.

Joonis 4. Peamised sihtriigid liha ja lihatoodete ekspordis 2009-2014. Allikas SA

Läti on läbi aastate peamine eksporditurg meie lihale ja lihatoodetele. 2014. aastal viidi tervelt **43,7%** lihast ja lihatoodetest Läti. Kokku oli ekspordi väärtus 32,7 miljonit eurot, mis on võrreldes

mullusega **20,4% vähem**. Suur langus tuli peamiselt sealiha ekspordi arvelt, mille väärtus vähenes võrreldes eelnenud aastaga 44%. Alates 2009. aastast kasvas Läti-suunaline sealiha eksport keskmiselt 1 100 tonni aastas. Eriti suur ekspordi kasv toimus 2013. aastal, kui Läti viidi 7 143 tonni sealiha. 2014. aastal seakatku leviku põhjustatud keerulise olukorra mõjul langes 2014. aastal sealiha eksport Läti tervelt 3 145 tonni võrra. Kui 2013. aastal oli Läti osakaal sealiha ekspordis 58%, siis 2014. aastal 50%. Esikohale kerkis konservide ja muude lihatoodete eksport Läti, mille ekspordi väärtus võrreldes varasemaga kasvas veidi. Ligi 6% kasvas ka vorstide eksport Läti.

Soome ja Leetu viime enim vorste ja konserve

Soome tõusis liha ja lihatoodete ekspordi sihtriigina teisele kohale 2010. aastal, pärast mida kasvas eksport sinna jõudsalt kaks aastat. Suur langus toimus 2013. aastal, kui Soome-suunaline sealiha eksport kukkus 56%. 2014. aastal on Soome osakaal liha ja lihatoodete ekspordis võrreldes mullusega kasvanud. Kokku viidi sinna 18,1 miljoni euro väärtuses toodangut, mis teeb Soome kui sihtriigi osakaaluks 24,2%. Kõige rohkem viidi Soome konserve lihast, mille ekspordi väärtus kasvas võrreldes eelnenud aastaga 11%. Teisel kohal oli sealiha eksport (+19% võrreldes mullusega) ja kolmandal linnuliha, mille ekspordi väärtus kasvas enam kui kaks korda.

Leetu eksporditi 10,9 miljoni euro väärtuses liha ja lihatooted, mis on 5% vähem kui 2013. aastal. Kõige rohkem viidi sinna vorsti ja muid lihatooted, mis aga võrreldes eelnenud aastaga vähenes 10%. Leedu-suunalist ekspordi vähenemist põhjustas ka linnuliha väljaveo langus – võrreldes aastataguse ajaga kukkus eksport 7%.

Vene turg lahti veel vaid lihakonservidele

Venemaale viidi 2014. aastal 1,4% eksporditud lihast ja lihatoodetest, 2013. aastal oli vastav osakaal 6%. Enim viidi sinna konserve lihast, sest need ei kuulunud augustikuise embargo keelatud kaupade nimekirja. Oluliselt langes aga sealiha eksport Venemaale, mida alates veebruarist polnud võimalik EL-i liikmesriikidel sinna eksportida. Kui 2013. aastal viidi Venemaale 1 298 tonni sealiha, siis jaanuarikuise impordikeelu tulemusena langes see 71-le tonnile. Sealihatootjad ei ole niivõrd mõjutatud otsesest Vene turu kadumisest, vaid olukorrast, kus Venemaale minema pidanud sealiha lastakse ringlusesse EL-i turul, mis on põhjustanud ülepakkumise ning hindade languse.

Vene kriisi mõju ja selle leevendamise meetmed

Konjunktuuriinstituut on hinnanud kahju Eesti lihasektorile 5 miljonit eurot aastas (tuginedes 2013. a andmetele). Sealiha keskmine kaalutud kokkuostuhind Eestis oli 2014. aastal **1,62 eurot kilogramm**, mis on eelmise aastaga võrreldes 6,9% madalam. EL-i keskmine sealiha kokkuostuhind oli **1,57 eurot kilogrammi** eest. Tööstustele on kokkuostuhinnad soodsad, ent

tootjad on raskustes juba mitu aastat järjest ning kahjumiga tootmine on viinud ettevõtete sulgemiseni.

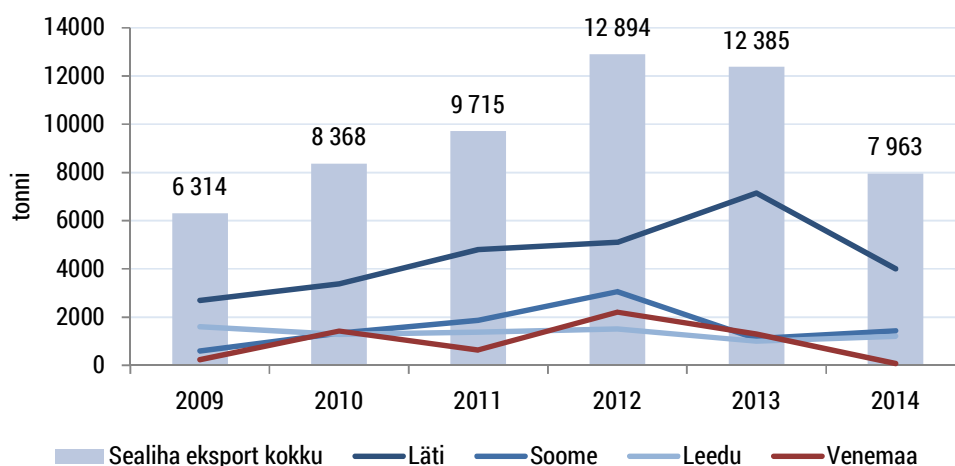
Valitsus eraldas Põllumajandusministeeriumile reservfondist 267 500 eurot, et katta sigade Aafrika katku ennetus- ja tõrjeabinõude kulusid. Sellest 227 500 euro väärtuses soetati riigile kuuluvale loomsete jäätmete käitlemise tehasele mobiilne põletusahi, mida saab kasutada seakorjuste kohapeal hävitamiseks. 40 000 eurot kasutatakse täiendavate kontrollide läbiviimiseks seakasvatustes ja desinfektsioonivahendite ostmiseks.

2014. aasta aprillis võeti vastu seakasvatuse eritoetuse määrus, mille eesmärgiks on parandada tootmisfarmides sigade heaolu ja tõhustada farmide turvalisust ning kriisilukordades toimetulekut. Kokku määrati seakasvatuse eritoetus 48 taotlejale summas 2,6 miljonit eurot.

2015. aastal on võimalik taotleda sealiha eraladustamise abi kuue erineva tootekategooria osas. Sõltuvalt ladustamise perioodist ja tootekategooriast on abisumma 210-305 eurot tonni kohta. Sealiha eraladustamine on EL-i turukorraldusmeede, mille raames on taotlejal võimalik saada toetust sealiha ladustamiseks.

Venemaa impordikeeld viis esimest korda pärast taasiseseisvumist sealiha eksporditarkite esikohalt

Sealiha on läbi aastate Eesti suurim eksporditarkikel liha ja lihatoodete hulgas. 2012. aastal saavutas eksport taasiseseisvumisjärgsete aastate rekordtaseme, kui välja viidi 12 894 tonni sealiha. Tol aastal kasvas oluliselt Venemaa- ja Soome-suunaline eksport.

Joonis 5. Sealiha eksport ja peamised ekspordi sihtriigid 2009-2014. Allikas SA

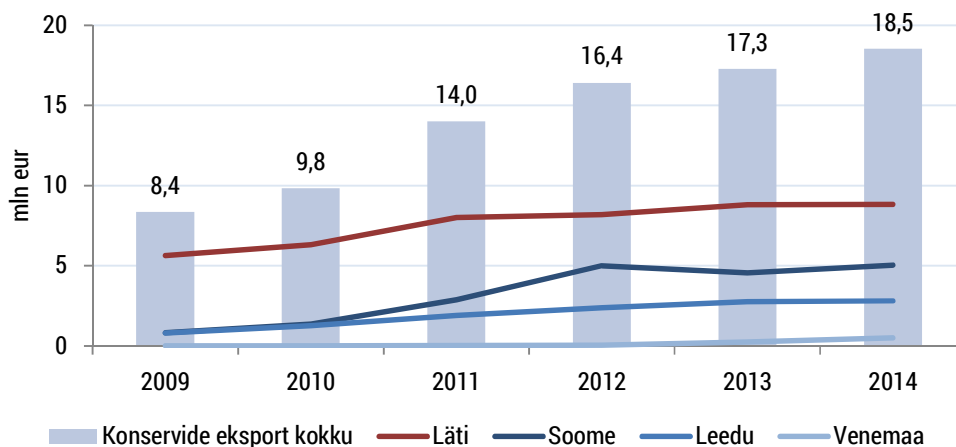
Sealiha eksport moodustas 2014. aastal **24,7%** kogu liha ja –toodete väljaveo väärtusest. Kokku eksporditi 7 963 tonni sealiha, mis on 4 422 tonni vähem kui 2013. aastal. **Läti oli endiselt suurim turg sealihale (50%)**, ent võrreldes mullusega langes eksport sinna 3 145 tonni võrra. Läti

isevarustus sealihaga on madal ning meile on soodne ka Läti turu lähedusest tingitud konkurentsieelis. Sealihaga veab Läti Venemaale küll vähe, ent nende sealihatoodetele on Venemaa peamine eksporditur. Nüüd on ka Läti tootjad hinnalanguse tõttu suurtes raskustes ning nõudlus eestimaise liha järele on oluliselt kukkunud.

Läti järel teisel kohal oli sealihaga eksport Soome (18%). Soome suunal võis näha väikest ekspordi kasvu. Samas kaotas Soome sealihasektor Venemaa näol peamise turu, mis tõstis kiirelt päevakorda uute kaubanduspartnerite vajaduse. Nii leiti uuteks turgudeks oma sealihale Gruusia ja Armeenia, samuti oodatakse pärast augustikuist Hiinlaste poolt läbi viidud inspekteerimist sertifikaati, mis avaks ekspordi Hiinasse.

Konservid

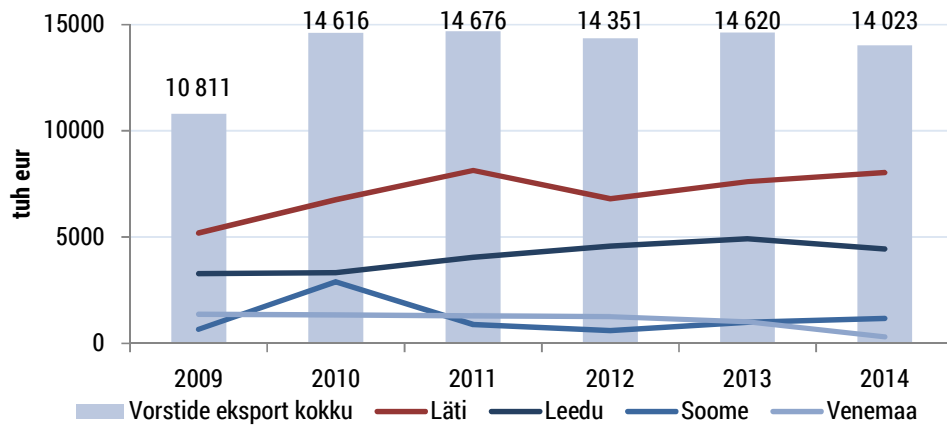
2014. aastal langes sealihaga pärast jaanuarikuist kaubanduspiirangut ekspordiarartiklite esikohalt. Peamiseks ekspordiarartikliks tõusid konservid lihast, mille osakaal liha ja -lihatoodete väljaveos oli **24,8%**. Lihakonservid ei olnud augustikuise embargo keelatud kaupade nimekirjas. Enim viidi välja just veiseliha konserve, järgnes linnuliha konservide eksport. Tervelt 48% lihakonservidest viidi Lähti ning 27% Soome. Vene turu osatähtsus konservide ekspordis oli vaid 3%.

Joonis 5. Konservide jm lihatoodete eksport ja peamised sihtriigid 2009-2014. Allikas SA

Vorstid

18,7% liha ja lihatoodete ekspordist moodustas vorstide väljavedu, mis on püsinud stabiilsena alates 2010. aastast. Alates sellest on eksporditud keskmiselt 14 miljoni euro väärtuses aastas. 99,5% 2014. aastal eksporditud vorstidest olid lihast, rupsist või verest valmistatud kuumtöödeldud vorstid. Veidi viidi välja ka toorvorsti ning maksavorsti. Vorstidele oli sihtturge kokk 13, ent 89% ulatuses viidi tooteid Lähti ja Leetu. Venemaa osakaal sihtturuna oli vaid 2%, mis langes võrreldes mullusega 70%, kuna vorstid olid augustikuise embargo keelu saanud kaupade nimekirjas.

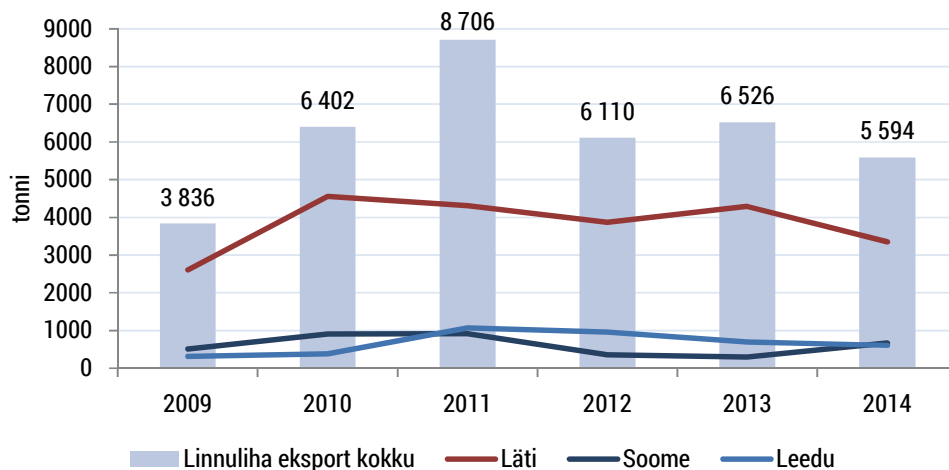

Joonis 6. Vorstide jms toodete eksport ja peamised sihtriigid 2009-2014. Allikas SA

Linnuliha

Linnuliha ekspordi väärtus moodustas kogu liha ja -lihatoodete ekspordist **13,6%**. Kokku viidi 2014. aastal välja 5 594,3 tonni kodulinna liha ja söödavat rupsi, mis on 932 tonni vähem kui mullu. 22% linnuliha ekspordist moodustas kondiga kanaliha väljavedu. Kokku viidi linnuliha 19 riiki, ent 60% linnulihast veeti Lähti. Läti on linnuliha peamine ekspordi sihtriik alates 2007. aastast.

2011. aastal kasvas Eestis oluliselt linnuliha toodang, mis viis linnuliha ekspordi taasiseseisvumisjärgsete aastate rekordtasemele. Võrreldes 2010. aastaga kasvas linnuliha eksport Leetu ligi kolm korda, peamiselt viidi sinna värsket või jahutatud kanaliha.

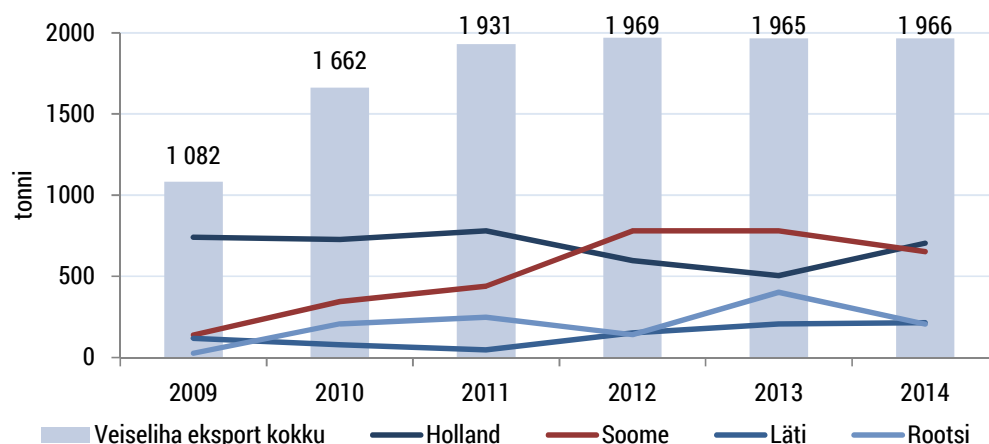

Joonis 7. Linnuliha eksport ja peamised sihtriigid 2009-2014. Allikas SA

Veiseliha

Sealiha, linnuliha ning konservide ja vorstide eksport kokku moodustas 2014. aastal 81,8% liha ja lihatoodete väljaveost ning muu liha ja lihatoodete eksport oli väikese osakaaluga. Veiseliha

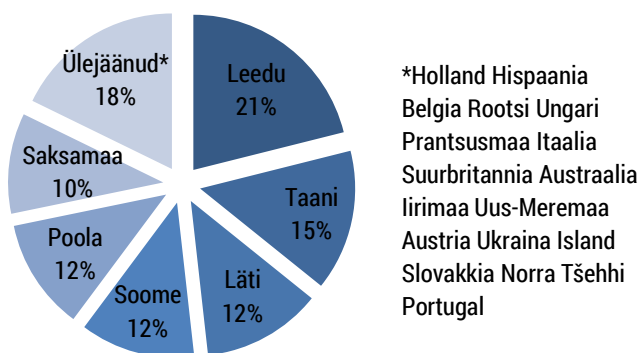
osakaal oli 6,1%, kokku viidi välja 1 966 tonni värsket, jahutatud või külmutatud veiseliha. Alates 2008. aastast on veiseliha põhiturud Holland ja Soome. Kui veel 2013. aastal viidi ülekaalukalt suurim kogus Soome (780 tonni), siis 2014. aastal tõusis 704 tonniga esikohale Holland. Eksport Soome kukkus võrreldes mullusega 17%. Ligi 40% ulatuses välja veetud veiselihast moodustasid rümbad.

Joonis 8. Veiseliha eksport ja peamised sihtriigid 2009-2014. Allikas SA

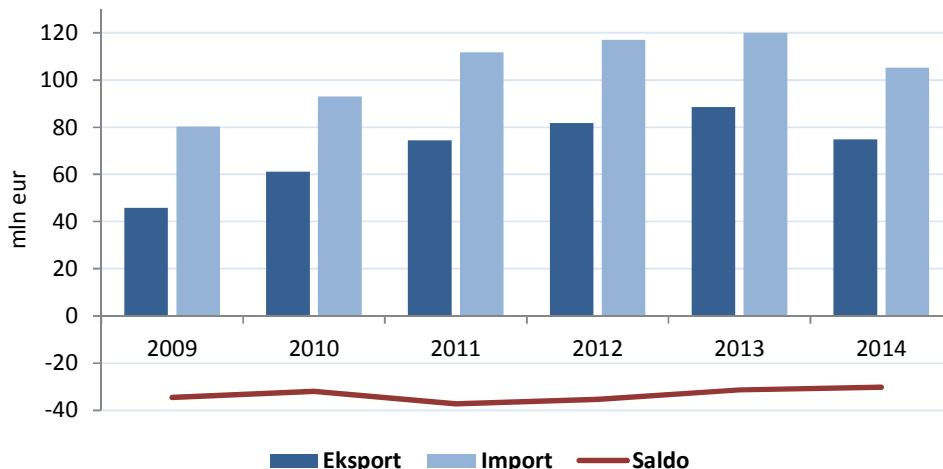
Liha ja –toodete kaubavahetuse negatiivne saldo lähiaastate väikseim

Liha ja lihatooteid imporditi 2014. aastal 105,2 miljoni euro väärtuses. Kaubanduspartnereid oli sarnaselt 2013. aastale 24, neist peamised Leedu (22,2 mln eur), Taani (15,4 mln eur) ja Läti (13,1 mln eur). Ligi poole Leedust imporditud lihast ja –toodetest moodustas linnuliha, teisel kohal oli lihakonservide sissevedu. Taanist toodi enim sealihha, mis moodustas 81% sealt toodud lihast ja –toodetest. Sarnaselt Leedule tõime ka Lätist enim linnuliha (31%) ning lihakonserve (23%).

Joonis 9. Peamised kaubanduspartnerid liha ja lihatoodete impordis 2014. aastal. Allikas SA; PM arvutused

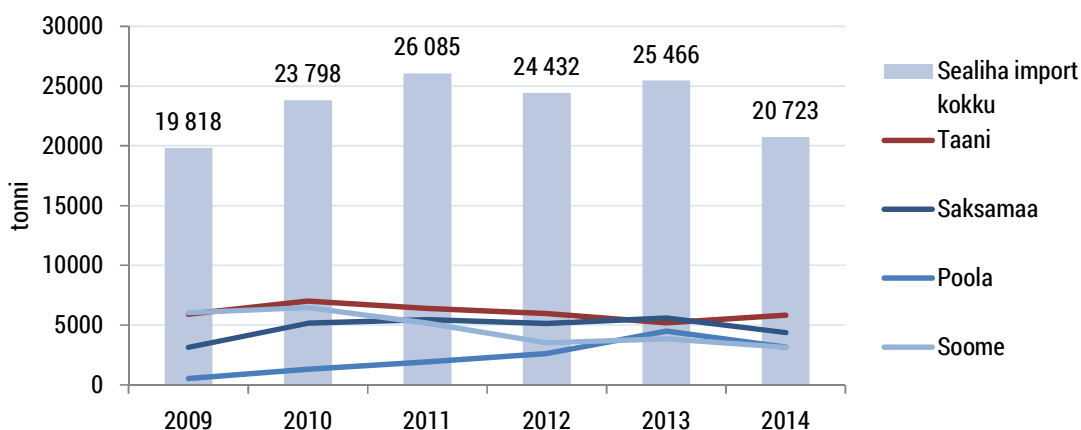
Liha ja –tooteid on läbi aegade rohkem sisse ostetud kui eksporditud, ent 2014. aastal oli väliskaubanduse negatiivne saldo viimase viie aasta väikseim (-30,3 mln eur).

Joonis 10. Liha ja lihatoodete eksport, import ja väliskaubanduse saldo 2009-2014. Allikas SA

42% liha ja –toodete sisseveost moodustas **sealiha import**. Võrreldes mullusega vähenes see 19%. Kõige rohkem toodi sealiha sisse Taanist. Taani on läbi aastate peamine sealiha impordipartner, vaid 2013. aastal edestas Taanit Saksamaa. Perioodil 2012-2013 langes Taani sealihatoodang ning sealne sealiha import vähenes kõikide peamiste turgude suunal, nii ka Eesti suunal. 2014. aastal langes sealiha import kõikidelt peamistelt turgudelt, vaid import Taanist kasvas võrreldes möödunud aastaga 13%. Samas on huvitav, et vaid 68% Taanist imporditud sealihast oli ka Taani päritolu. Suur osa (15%) Taanist toodud sealihast oli saksamaist päritolu.

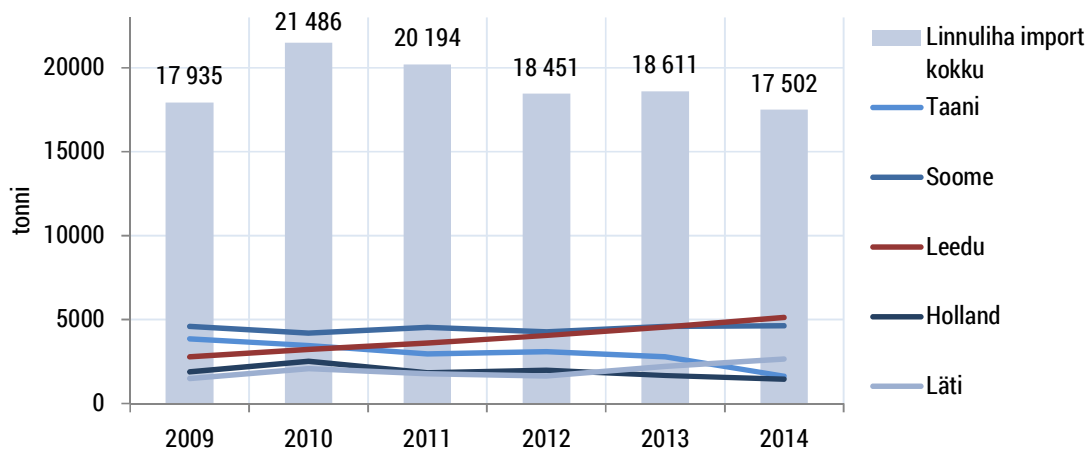
Saksamaalt, Poolast ja Soomest toodi võrreldes 2013. aastaga oluliselt vähem sealiha, mille põhjustas Aafrika seakatku levimine. Poolast toodud sealiha osakaal langes võrreldes mullusega tervelt 30%.

Joonis 11. Sealiha import ja peamised kaubanduspartnerid 2009-2014. Allikas SA

Teisena toome läbi aastate enim sisse **linnuliha**, mille **import** on olnud suhteliselt **stabiilne** – viimase viie aasta jooksul keskmiselt 19 000 tonni aastas. Linnuliha tarbimine on hoogsalt

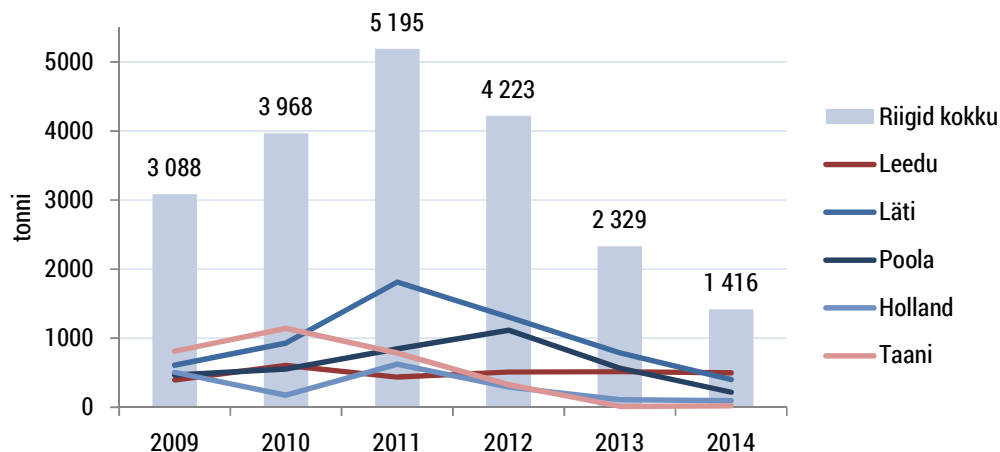
kasvamas nii Eestis kui maailmas, eriti Aasias. 2014. aastal toodi linnuliha Eestisse 17 500 tonni, mis võrreldes möödunud aastaga näitas siiski väikest langust. Linnuliha toodang Eestis on aasta-aastalt kasvanud. Ligi 30% imporditud linnulihast pärines Leedust ja 26% Soomest. Leedu osakaal on viimased viis aastat stabiilselt tõusnud, nii ka 2014. aastal, kui import Leedust kasvas 13%. Kokku imporditi linnuliha 15 erinevast riigist, ent lähiriikide Leedu, Läti ja Soome osakaal linnuliha impordis kokku oli 71%.

Joonis 12. Linnuliha import ja peamised kaubanduspartnerid 2009-2014. Allikas SA

Veiseliha import on viimased kolm aastat oluliselt langenud. Veiseliha tarbimine on juba 2007. aastast alates Eestis pidevas languses. 2014. aastal imporditi 1 415 tonni värsket, jahutaud või külmutatud veiseliha, mis on **39% vähem** kui 2013. aastal. Veiseliha kaubandusbilanss on läbi aastate olnud negatiivne, ent esimest korda üle pika aja jõudis 2014. aastal bilanss positiivse poole peale, kui eksport ületas impordi 550 tonniga. Eriti suur oli veiseliha sissevedu 2011. aastal, kui Lätist toodud veiseliha kogus kasvas aastaga pea kahekordseks. Elusveiste väljavedu oli tol aastal rekordiliselt kõrge ja samal ajal oli kodumaine toodang veidi vähenenud, mis tähendas suuremat importliha vajadust.

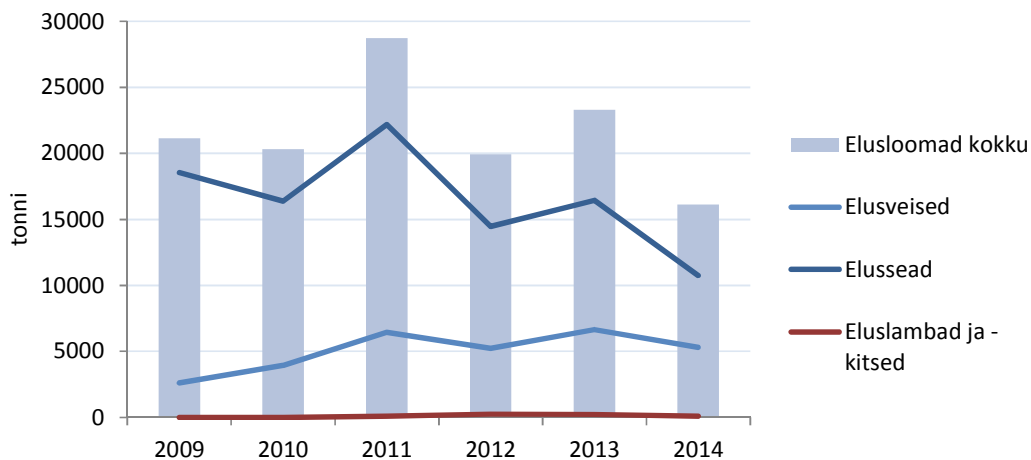
Kõige rohkem toodi veiseliha Eestisse Leedust ja Lätist, nende osakaal kokku oli 63%. Kui Leedust imporditud veiselihast oli 91% ka Leedu päritolu, siis Lätist toodud veiselihast oli vaid 16% ka tegelikult Läti päritolu. Suure osa (71%) Lätist imporditud veiselihast moodustas Poolast pärit liha.

Joonis 13. Veiseliha import ja peamised kaubanduspartnerid 2009-2014. Allikas SA

Elusloomade eksport langes 20%

Elusloomi eksporditi 2014. aastal kokku 146 690 looma, mis tegi kokku 16 123 tonni. Ekspordi väärtus oli 22,4 miljonit eurot. Võrreldes 2013. aastaga on elusloomade eksport oluliselt vähenenud.

Joonis 14. Elusloomade eksport 2009-2014. Allikas SA

Sigu eksporditi 2014. aastal **10 747 tonni**, mis on 5 694 tonni vähem kui 2013. aastal. Venemaa kehtestas impordipiirangu elussigadele juba 2012. aastal, seni oli Venemaa meie elussigade peamine eksporditur. Viimased kaks aastat on enim viidud sigu Leetu ja Lätti. Eesti seakasvatajad on raskes seisus, sest Leedus ja Lätis on sealiha hind kukkunud pea poole võrra ning seakasvatajatel ei ole oma tooteid alternatiivselt kuhugi pakkuda – kõik turud on küllastunud. Lisaks sattus sektor tugeva löögi alla 2014. aasta 29. jaanuaril, kui Venemaa keelas sealiha impordi EL-ist. Keeruline olukord on pannud pankrotiohtu mitmed seakasvatusettevõtted ning mitmed ettevõtted on tegevuse lõpetanud.

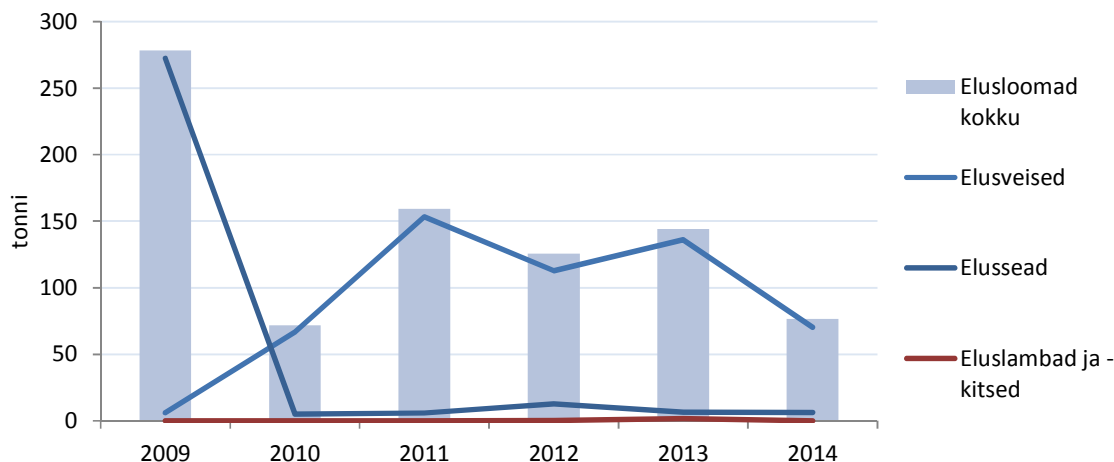
2014. aastal maksis riik seakasvatajatele 2,6 miljonit eurot otsetoetust. Samas ei ole lähiajal olukorra paranemist näha, sest turul on ülepakkumine, hind on madal, ekspordipiirangud on jõus ning seakatku levik raskendab olukorda veelgi. Seakasvatajad näevad olukorra lahendusena kas iseeneslikku turukorreksiooni või poliitilist sekkumist.

Veiseid eksporditi 2014. aastal **5 296 tonni**, mis on võrreldes mullusega 1 344 tonni vähem. Samas oli elusveiste eksport 2013. aastal ka viimaste aastate kõrgeim. Kokku viidi siis veiseid kümnesse sihtriiki, enim Hollandisse ja Poola. 2014. aastaks jäi sihtturge üheksa. Võrreldes 2013. aastaga kadus Valgevene turg, ent sihtriikidena lisandusid Liibanon ja Itaalia. Enim viidi 2014. aastal veiseid Hollandisse (62% kogu eksporditud veistest). Holland on meie elusveiste suurim turg läbi viimaste aastate, sest hind on seal parim. Samas on veiste eksport Hollandisse võrreldes möödunud aastaga veidi langenud, mille põhjustas seakatku levimine. Hollandlased ei ostnud elusloomi seakatku piirkonnast. Lisaks Hollandi-suunalise ekspordi vähenemisele langes veiste väljavedu ka teistesse peamistesse sihtriikidesse – Poola ja Läti. Oluliselt kasvas aga elusveist eksport Türgi. Oktoobri lõpul avanes Türgi turg nuumpullide müügiks.

Lambaid eksporditi 2014. aastal 2 125 looma, mis tegi kokku **79,8 tonni**. Ekspordi väärtus oli 0,2 miljonit eurot. Võrreldes eelnenud aastaga langes lammaste väljavedu ligi kolm korda. Vähenes peamiste sihtturgude eksport ning võrreldes eelnenud aastaga langes ära Belgia, Saksamaa ja Valgevene turg.

2014. aastal oli ekspordi sihtriike kaks – Holland, kuhu läks 63% loomadest ja Läti, kuhu viidi 37% eksporditud lammastest. Holland on viimased kolm aastat lammaste peamine eksporditurg. Eriti suur oli eksport 2012. aastal, kui sinna viidi 194,4 tonni elusloomi. 2013. aastaks kukkus eksport Hollandisse 61,7 tonni peale ning 2014. aastaks 50,5 tonni juurde.

Elusloomi imporditi 226 looma kokku 76,6 tonni, väärtusega 0,6 miljonit eurot.

Joonis 15. Elusloomade import 2009-2014. Allikas SA

Sigu imporditi 2014. aastal 42 looma, kokku 6,3 tonni. Impordi väärtus oli 154,2 tuhat eurot. Võrreldes 2013. aastaga jäi import pea samale tasemele. Kõik sisseostetud sead olid pärit Norrast.

Elusveiseid imporditi 2014. aastal 184 looma, kokku 70,3 tonni. Impordi väärtus oli 460,5 tuhat eurot. Võrreldes 2013. aastaga vähenes import 65,8 tonni võrra. 41% sisse ostetud veistest pärinesid Taanist, kust toodi tõupuhtaid aretusmullikaid ja -veiseid. Suuremad importijad olid veel Tšehhi ja Saksamaa.

Eluslambaid ja -kitsi 2014. aastal Eestisse ei imporditud.